

## İCMÂ‘ (2)

(...dünden devam)

İşte bu şartları yerine gelince *icmâ‘*, dinin bir kaynağı olur, bütün Müslümanların o görüşe uymaları gerekir. Çünkü âyette, gerçeği anladıktan sonra, mü'minlerin yolundan ayrılanın, hali üzere bırakılacağı ve cehenneme sokulacağı vurgulanmaktadır.

Mü'minlerin yolu, Hz. Peygamber'in yoludur. Allah Elçisinin yoluna aykırı giden, zaten mü'minlerin yolundan ayrılmış olur. Fakat burada mü'minlerin yolunun ayrıca anılması, önemli bir amaca yöneliktir. Allah Elçisinin, hakkında açık hüküm bildirdiği konularda ona aykırı davranmanın, mü'minlerin yoluna da aykırı olduğu açıktır. Fakat Allah Elçisinin açıkça bir hüküm belirtmediği konularda mü'minlerin birleştikleri yoldan ayrılmak, acaba Allah Elçisinin yolundan ayrılmak sayılır mı diye bir kuşku hatıra gelebilir. İşte bu kuşkuyu gidermek için Cenâbı Hak, açıkça, mü'minlerin birleştikleri yolun yani mü'minlerin *icmâ‘*ının, Allah Elçisinin yolu olduğunu haber vermiş, mü'minlerin yolundan ayrılanların, Elçinin yolundan ayrılmış olacaklarını, dolayısıyla azâba uğrayacaklarını duyurmuştur.

*İcmâ‘*, bütün Müslüman bilginlerin, bir mes'ele üzerinde birleşmeleri, aynı kaniya varmalarıdır. İslâm tarihinde bütün Müslüman âlimlerin tamamen ittifak ettikleri bir mes'ele hemen hiç yok gibidir. Bir kısmının benimsediği fikre, az veya çok sayıda bir kısım karşı çıkmış; bir kısmının mekruh saydığını, başka bir kısmı mubah görmüştür. Bu bakımdan fıkıhın tanımladığı biçimde *icmâ‘*ın oluşması, kolay bir şey değildir.

Âyetin kastı, bile bile çoğunluğun yolundan ayrılıp kötü yola sapmak, gizli işler çevirmektir. Yoksa insan, samimî ictihâdıyla, hakkında nass bulunmayan bir mes'eleye karşı çıkmakla günâhkâr olmaz. Önemli olan, kişinin samimiyetidir. Günâh olan, bile bile haksızlığa sapmak, doğru yoldan ayrılmak, bile bile hakkı bırakıp bâtılın yanında yer almak, bâtılı savunmaktır.

\*\*\*